

KNIHY

Knihy k čekání na to, až vás dostihne duše

IVAN ADAMOVIČ
vedoucí kultury Deníku N

Pro dospělého spisovatele není snadné naladit se na čtenáře o generaci mladšího. Je to umění, pro které v sobě potřebujete najít neopotrebený pocit úžasu a pohled na svět, jako by byl viděný poprvé. Nabízíme tři tituly z nedávné doby, dva z nich oceněné Magnesii Literou.

VÁCLAV DVOŘÁK:
JÁ, FINIS

(vydal Václav Dvořák)

Po úspěchu s knihou Písečníci a bludný asteroid, kterou vydal autor vlastním nákladem, přišel Václav Dvořák s novým příběhem, rovněž žánru sci-fi, tentokrát pro mládež o něco starší. Kniha nedávno získala cenu čtenářů v soutěži Magnesia Litera.

Autor vyšel z prvotního nápadu, který mu jednou bleskl hlavou: Co kdyby se po celém světě začali najednou ztrácet kluci? To je východisko příběhu vyprávěného či spíše prožívaného dvanáctiletým Petrem, kterému zmizí bráška. Stejně jako u ostatních dětí přesně v den jeho osmých narozenin. Jak to, že Petr jako jeden z mála kluků zůstal? Na odpověď si čtenář počká, mezitím bude sledovat napínavý příběh hocha, který se rozhodne brášku zachránit, ať už byl odvečen kamkoli. Ocitne se na jakési jiné planetě plné nejen unesených dětí, ale také hrozných stonožek, létajících ptakoještěřů či inteligentních chobotniček.

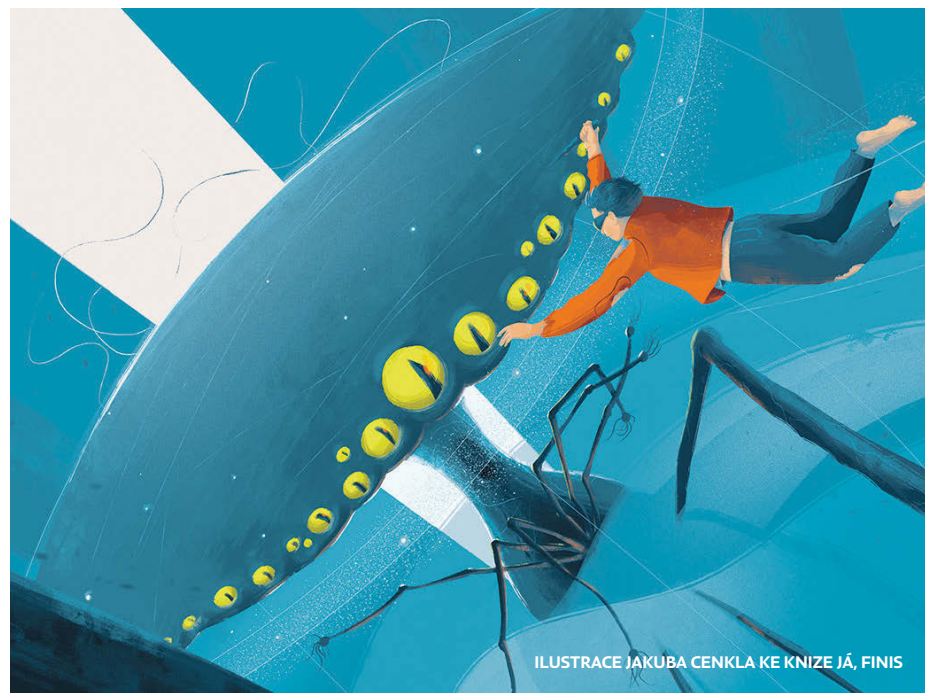
Kniha je rozdělena do mnoha krátkých kapitol, které usnadňují čtení. Barvitě, až hororově prostředí patrně čtenáře náležitě navnadí. Na druhou stranu, autorův přehnaně popisný, pramálo dynamický styl se možná postará o to, aby ti, kterým bude kniha čtena před spaním, usnuli včas.

BOGDAN TROJAK:
SAFÍROVÍ LEDŇÁČCI
A GLUTAMAN

(vydal Baobab)

Také tento titul letos získal Magnesia Literu, tentokrát v kategorii Kniha pro děti. Bogdan Trojak je známý zejména jako básník (a vinař). Kniha Safíroví ledňáčci a Glutaman vznikla jako rozpracování sedm let starého titulu Nok a Knedlíček aneb Dobrodružství Safírových ledňáčků. Autor děj umístil do skutečné, literárně trochu přehlížené pražské lokality Karlín, zde ovšem poněkud fantaskně pojaté.

Ve starobylé škole uprostřed Karlína existuje klub Stříbrných ledňáč-

ILUSTRACE JAKUBA CENKLA KE KNIZE JÁ, FINIS

ků - chlapců vybavených stejným zdobeným nožem. Jednou se připloutou k nevysvětlitelné noční příhodě související s tajemnou lodí, rybami muži a uneseným kapitánem a rozhodnou se společně přijít záhadě na kloub. I když zápletka zní docela pohádkově, vysvětlení, které je čeká při studiu nalezeného kapitánova deníku, je spíše vědecko-fantastické.

Není to kniha jen o chlapeckém (a částečně holčičím) dobrodružství, mezi řádky se také mladý čtenář nenápadně dozví, jaká je to škoda, když starý svět malých krámků a chutných potravin vytlačuje monopolní korporace, která neslibuje chuťovým buňkám nic dobrého. Že by se sem trochu přelila autorova vášeň pro autentické vinařství?

Styl psaní je barvitý a vytříbený, jak se dá od poety očekávat, místy se snad autor nechává až příliš strhnout vlastní fantazií a chrlí nápady a slovní hříčky, které děj spíše zpomalují. Kniha je mistrovsky vyzdobena obrázky Jindřicha Janička.

OLGA TOKARCZUKOVÁ:
ZTRACENÁ DUŠE

(vydal Host)

Čerstvá nobelistka Tokarczuková tentokrát s ilustrátorkou Joannou Concejovou připravily obrazkovou knihu s minimem textu.

Když se člověk pohybuje příliš rychle, jeho duše ho nemůže dohnout. Stane se člověkem bez duše. To se děje hlavnímu hrdinovi tohoto minimalistického příběhu, to se děje vlastně nám všem.

Autorčino řešení je jednoduché. Člověk se má usadit a čekat, až ho uhoněná duše dostihne. Může to trvat i roky. Covidový lockdown pak dodal tomuto příběhu nečekanou pointu. Jestlipak nás během doby, kdy nebylo možné cestovat, dostihly naše duše?

Trochu zklamáním je výtvarná stránka knihy. Concejová dodala realistické kresby tužkou bez výraznějšího rukopisu, spíše školní snaživost než uměleckou interpretaci myšlenky. ■

Jiné tipy

TEREZA HORVÁTHOVÁ

Sydney (My dva z B.)

(Baobab)

Kvalitních knih pro starší školní děti není v české literatuře mnoho. Tato čtenáře zavádí do nepříliš fungující rodiny, kde se děti potýkají s mizernými kartami, které jim osud rozdal. A dělají to s odvahou a elegancí. Po knize Ivy Procházkové Uzly a pomeranče je Sydney (My dva z B.) dalším silným příběhem o dětech, které se mohou opřít jen samy o sebe.

MARKÉTA PILÁTOVÁ
spisovatelka

LUKÁŠ CSIGSELY

Metamorfórky

(Práh)

Tragikomické, ba až hororově přepálené výchovné „pohádky“ o tom, co by se mohlo stát dětem příliš líným, zvědavým či obzerným, jsou u nás populární už od dob Josefa Čapka. Csicsely je však dotahuje do divokých peripetií s nechutnými detaily, právě takových, které možná nebudou pedagogům a rodičům připadat zrovna výchovné, ale děti se u nich budou skvěle bavit. Pomohou tomu i vesele obudné ilustrace animátora a komiksového kreslíře Jaromíra Plachého proslulého zálibou v bizarních, ale vždy invenčních vulgaritách.

PAVEL MANDYS
redaktor časopisu iLiteratura

MARKÉTA PILÁTOVÁ

Veverka z Vamberka

(Meander)

Aneb co se všechno může stát, když se veverka praští do hlavy. Jedna z nejpozoruhodnějších autorů knížek pro děti a mládež posledních dvou dekad. Má svůj styl, imaginaci, jasnou představu, kde by měl mít dětský svět těžiště. A také má svého prvotřídního výtvarníka Daniela Michalíka.

RADIM KOPAČ
literární a výtvarný kritik

ALEKSANDRA MIZIELIŇSKA

Hrozně se mi líbí knihy dvou polských autorů Aleksandra a Daniela Mizieliňských, které vydává brněnský Host. Začalo to Mapami, to už je pár let, pak Pod zemí/ Pod vodou - tu mám asi nejraději. Poslední jejich kniha je Cesta do divočiny. Jejich knihy jsou vzdělávací, ale velmi zábavné. A zároveň překrásně ilustrované a graficky zpracované.

PETRA SOUKUPOVÁ
spisovatelka

www.nejlepsiknihydetem.cz

Jestli stojíte o orientaci v knihách pro menší děti, zkuste tento web.